

EDUCAȚIA MILITARĂ – CONEXIUNEA DINTRE LEADERSHIPUL MILITAR ȘI LEADERSHIPUL CIVIL ÎN DOMENIUL SECURITĂȚII –

General de brigadă Dorin Corneliu PLEȘCAN

Comandantul (rectorul) Universității Naționale de Apărare „Carol I”, București

*L*a nivel militar, prin leadership se înțelege capacitatea liderului pentru organizarea și desfășurarea misiunilor primite, având drept scop îndeplinirea acestora într-o manieră eficientă și eficace.

Din perspectiva eficienței organizației militare, leadershipul trebuie să facă diferența dintre performanțele standard și eficiența dezirabilă în condițiile unui mediu de securitate complex, volatil și ambiguu. Cum poate fi asigurat leadershipul la nivelul întregii organizații militare pentru a face față provocărilor impuse de un astfel de mediu de securitate, aflat în continuă schimbare, și de o revoluție tehnologică fără precedent? Teoretic, prin formarea continuă de lideri la nivel tactic și operativ. Cum poate fi exportat leadershipul militar la nivelul decidenților de nivel strategic, la nivelul liderilor civili? Această dezvoltare începe și se cultivă prin educație militară, pregătire și experiență și necesită înțelegerea a ceea ce fac liderii armatei și de ce, printr-o colaborare permanentă la nivel instituțional în domeniul culturii de securitate.

Nevoia de educație militară

Misiunea rețelei de învățământ militar este, în general, de a forma, specializa și perfecționa lideri militari pentru nivelul tactic. Este vorba de leadershipul direct, de conducerea față în față, care apare, în general, în structurile militare în care subordonații și liderii se află în contact direct, tot timpul, cum ar fi echipe, secții, plutoane, companii. Intervalul numeric de influență al liderului direct poate varia de la câțiva la zeci de oameni.

La nivelul Universității Naționale de Apărare „Carol I” – U.N.Ap., această misiune este dusă mai departe prin educarea și formarea liderilor pentru nivelurile operativ și strategic. La nivel operativ, vorbim despre liderii organizaționali care exercită leadershipul prin intermediul liderilor din subordine, responsabili de conducerea diverselor entități ce alcătuiesc organizația mai mare. Liderii strategici includ lideri militari și civili care asigură comanda la nivelul Statului Major al Apărării și la nivelul Ministerului Apărării Naționale. Leadershipul strategic

ghidează și integrează mai multe unități de nivel organizațional care realizează o gamă largă de funcțiuni. Influențează câteva mii până la sute de mii de oameni. Acești lideri alocă resurse, comunică viziunea strategică și pregătesc deciziile și armata însăși pentru viitoarele misiuni. Liderii strategici modelează cultura Armatei, asigurându-se că directivele, politicile, programele și sistemele sunt etice și eficiente.

Pentru realizarea acestui deziderat, U.N.Ap. nu livrează cunoaștere pur și simplu, ci încurajează studenții și cursanții să-și dezvolte abilitățile de gândire critică, să se exprime argumentat, utilizând vocabularul specific liderului militar, planificator de nivel operativ și de nivel strategic. De la nivelul formării inițiale prin studii de licență și până la cursurile de nivel strategic pentru viitorii generali și decidenți politici, cadrele didactice din Universitatea Națională de Apărare „Carol I” promovează participarea activă la procesul educațional atât a studenților și cursanților militari, cât și a specialiștilor civili confirmați în propriile domenii de competență din toate palierele societății.

Așadar, educația militară nu este necesară doar militarilor. Este necesară tuturor cetățenilor și, în special, liderilor civili care iau decizii la nivelul ministerelor, la nivelul Parlamentului, la nivelul tuturor structurilor care au legătură cu securitatea națională. Înțelegerea fenomenului militar, a instrumentelor de putere ale unui stat, analizarea factorilor interni și externi, a necesității susținerii deciziilor politico-militare de către populație, în situații de criză, managementul crizelor și conflictelor nu se pot face fără educație în domeniul securității.

Încrederea construită, educată, practică între liderii militari și liderii civili, la nivel de arhitectură intelectuală, face ca deciziile care țin de asigurarea securității naționale să se afle într-un echilibru constant și benefic societății în situații de criză.

Dezechilibrele apar atunci când există lipsă de încredere în decizia politico-militară de la diferite niveluri. Valorile educației militare, exprimate prin rigurozitate, spirit de sacrificiu, tradiții, flexibilitate în gândire, analizarea mai multor cursuri de acțiune în condiții de stres și oboseală, gândire critică și multidisciplinară, pot fi transmise liderilor civili prin programele de studii organizate de Universitatea Națională de Apărare „Carol I”.

Educația liderilor militari

Militarii profesioniști au nevoie de cunoștințe aprofundate într-o varietate de domenii pentru a-și putea îndeplini misiunile. De exemplu, arta militară, la modul general, explică modalitățile de îndeplinire a obiectivelor militare în timpul operațiilor. Cunoștințele tehnice constau în informații specializate asociate unei funcții sau unui sistem. Cunoașterea întrunită (Joint knowledge) înseamnă înțelegerea rolului, locului și procedurilor diverselor categorii de forțe și comandamente ce conlucrează pe timpul operațiilor întrunită, multi-domeniu. Expertiza este constituită din cunoștințe și abilități aprofundate dezvoltate din experiență, instruire și educație. Militarii folosesc cunoștințe aprofundate pentru a se concentra pe aspectele cheie ale unei probleme, pentru a lua decizii eficiente, etice și a obține un nivel ridicat de performanță. A fi inovator în alegerea cursurilor de acțiune necesită o gândire creativă, care folosește atât abordări adaptative (bazate pe expertiză și cunoștințe anterioare), cât și abordări inovatoare (dezvoltarea de idei complet noi). De multe ori, rezolvarea unor situații limită necesită abilitatea de a fi inovativ, de a te baza atât pe experiență, cât și pe cunoștințe solide din diferite domenii. Cunoștințele geostrategice și geopolitice, de exemplu, reprezintă conștientizarea diferențelor și sensibilităților culturale, geografice și politice dintr-o anumită zonă, iar aceste cunoștințe pot fi decisive în asigurarea succesului misiunii.

În aceeași măsură, îmbrățișarea unor valori specifice organizației militare, precum loialitate, datorie, respect, serviciul în slujba altora, onoare, integritate, curaj, este semnul distinctiv al unui profesionist al armatei. A face acest lucru reprezintă un pact cu colegii de echipă, dar și cu poporul, garanția că persoana respectivă este demnă de încredere și responsabilă. Așadar, a trăi, a preda și a consolida valorile militare este o responsabilitate importantă a liderilor militari și reprezintă o parte a educației militare.

În consecință, educația liderilor militari și îmbrățișarea unui set de valori comune sunt valoroase, deoarece contribuie la crearea condițiilor necesare obținerii victoriei.

Educația liderilor civili

Vorbim de lideri civili, în accepțiunea mea, de la nivelul primarului de sector sau localitate până la nivelul prefectului, ministrului sau parlamentarului. Prin natura atribuțiilor, aceștia cooperează cu reprezentanții sistemului militar, pe timp de pace și pe timp de criză, indiferent că este comandantul garnizoanei sau ministrul apărării. Este necesar, în primul rând, un limbaj comun și o înțelegere comună a situației concrete, în sensul competențelor și rolului fiecărei structuri în situații de criză. Liderul civil educat în instituțiile militare de învățământ superior va înțelege mult mai bine și mai repede cum se poate rezolva o anumită situație, deoarece va trasa sarcinile conform atribuțiilor fiecărei structuri implicate, pentru simplul motiv că le cunoaște și le-a experimentat pe timpul activităților practice cuprinse în programele de studii ale Universității Naționale de Apărare „Carol I”.

Mai mult, liderul civil educat militar va cunoaște conceptele și modul de punere în aplicare a strategiei naționale de securitate mult mai bine și eficient decât dacă nu ar fi urmat cursurile necesare. Liderul civil promovează valorile naționale, respectă însemnele statului, susține integritatea teritorială a statului român, suveranitatea și apartenența la instituțiile democratice, adică aceleași valori pe care le promovează și liderul militar. În plus, controlul civil asupra forțelor armate prevăzut în Constituția României nu poate fi exercitat fără a deține minime noțiuni de securitate națională, de cunoaștere a documentelor de linie în domeniul apărării.

Trebuie ținut cont de faptul că liderii strategici sunt catalizatori importanți pentru schimbare și transformare, iar deciziile lor au potențialul de a influența nu doar organizația militară, ci chiar mediul de securitate la nivel național, regional sau global. Deoarece ei urmează o abordare pe termen lung în ceea ce privește planificarea, pregătirea, executarea și evaluarea, deseori nu ajung să culeagă roadele ideilor lor în timpul mandatului. Modernizarea armatei este un exemplu în care este necesară planificarea strategică pe termen lung. Având susținerea multor echipe de lideri din subordine, liderii strategici se bazează pe liderii organizaționali pentru a aplica viziunea strategică pe termen lung și a se asigura că aceasta ajunge și este înțeleasă de întregul personal.

Plecând de la aceste considerente, apreciez că s-ar putea face mai multe în domeniul educației militare la nivelul universităților de stat, al colegiilor naționale și chiar al școlilor generale, deoarece este necesar să promovăm valorile și tradițiile Armatei, conexiunea între Armată și națiune, să pregătim tinerii mental și fizic pentru apărarea patriei.

Concluzie

Educația se conștientizează, se asumă atât de liderii militari, cât și de liderii civili. Societatea are nevoie de modele care se raportează la valorile de bază ale societății din care fac parte, de cetățeni onești, caracterizați de patriotism și dragoste de țară. Nu se poate face performanță fără specialiști educați, fără profesioniști. Educația militară națională are nevoie de evoluție în permanență, de reinventare, de a avea capacitatea formării militarului și adaptării acestuia la realitățile conflictelor militare viitoare, de a forma caractere puternice, lideri competenți și carismatici pentru toate nivelurile.

Am certitudinea că modernizarea învățământului militar va ține pasul, ca întotdeauna, cu schimbările mediului operațional, cu intrarea în înzestrare a noilor capacități militare și evoluția societății românești, în ansamblul ei.